

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 292/2022-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], obaja zastúpení Mgr. Lenkou Križanovou, advokátkou, Einsteinova 25, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 7 CoCsp 28/2020-1053 z 30. septembra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 4. novembra 2020 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhujú napadnuté uznesenie všeobecného súdu zrušiť a vec vrátiť všeobecnému súdu na ďalšie konanie. Taktiež navrhujú, aby im ústavný súd priznal náhradu trov konania vrátane trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a uznesenia, proti ktorému ústavná sťažnosť smeruje, vyplýva, že sťažovatelia boli v právnom postavení žalobcov (navrhovateľov) v konaní o zaplatenie 146 364,22 eur spolu s príslušenstvom z titulu náhrady škody (ušlého zisku) a o nariadenie zabezpečovacieho opatrenia vedenom pred Okresným súdom Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 22 Csp 29/2020. Pohľadávka, ktorá mala byť zabezpečovacím opatrením navrhovaným sťažovateľmi zabezpečená, má vyplývať z porušenia záväzku zo zmluvy o budúcej (kúpnej) zmluve uzatvorenej medzi sťažovateľmi a žalovaným 30. augusta 2011. Podstata porušenia záväzku má spočívať v tom, že žalovaný previedol vlastnícke právo k rozostavanému bytu na tretiu osobu,

ktoré malo byť budúcou kúpnu zmluvou prevedené na sťažovateľov. Náhrada škody, ktorú sťažovatelia v konaní pred okresným súdom požadujú, má predstavovať ušlý zisk vyčíslený ako rozdiel medzi kúpnu cenou podľa zmluvy o budúcej (kúpnej) zmluvy, ktorú so žalovaným uzatvorili, a trhovej hodnoty predmetného bytu.

3. Okresný súd uznesením č. k. 22 Csp 29/2020-784 zo 17. augusta 2020 (ďalej len „tretie uznesenie okresného súdu“) návrh sťažovateľov z 23. júla 2020 na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, ktorým sa sťažovatelia domáhali zriadenia sudcovského záložného práva k nehnuteľnostiam vo vlastníctve žalovaného, zamietol. Návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, ktorý bol tretím uznesením okresného súdu zamietnutý, bol v pomerne krátkom čase už tretím podobným návrhom sťažovateľov. Prvý návrh sťažovateľov na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia bol zamietnutý uznesením okresného súdu z 26. júna 2020, druhý návrh, ktorý sťažovatelia podali už 29. júna 2020, bol zamietnutý uznesením okresného z 21. júla 2020.

4. Proti tretiemu uzneseniu okresného súdu sa sťažovatelia odvolali. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 7 CoCsp 28/2020-1053 z 30. septembra 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) tretie uznesenie okresného súdu, proti ktorému sa sťažovatelia odvolali, potvrdil. Proti napadnutému uzneseniu sťažovatelia nepodali dovolanie, keďže podanie dovolania v prípade, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu súdu prvého stupňa o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia [§ 421 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)], nie je prípustné.

II.

Argumentácia sťažovateľov

5. Proti napadnutému uzneseniu, ktorým krajský súd potvrdil tretie uznesenie okresného súdu o zamietnutí návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, sťažovatelia podali ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentujú takto:

a) Napadnuté uznesenie krajského súdu zakladá zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu. Napadnuté uznesenie krajského súdu (spolu s tretím uznesením okresného súdu, ktoré sťažovatelia spoločne označujú ako všeobecné súdy) poprelo zmysel a účel inštitútu zabezpečovacieho opatrenia a bolo vydané bez zákonného podkladu, keďže pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia bolo rozhodnuté v merite veci, a to bez dokazovania podľa § 185 CSP. Vo svojej pomerne rozsiahlej ústavnej sťažnosti sťažovatelia konkrétne tvrdia, že krajský súd opomenul (odignoroval) judikatúru a právnu argumentáciu nimi predloženú, ktorá nesvedčila záverom napadnutého uznesenia. Zdôraznili, že krajský súd v napadnutom uznesení prejedlikoval meritórny výsledok konania v spore sťažovateľov so žalovaným o zaplatenie sumy z titulu náhrady škody (ušlého zisku), a to konštatovaním, že zmluva o budúcej (kúpnej) zmluve, o ktorú sťažovatelia svoju pohľadávku opierajú, má byť neplatná. V tejto súvislosti sťažovatelia upriamujú pozornosť na skutočnosť, že krajský súd mal nevyhovenie ich návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia (vo forme potvrdenia tretieho uznesenia okresného súdu) založiť na iných právnych základoch než súd prvej inštancie, a teda nie na neosvedčení pohľadávky (závery súdu prvej inštancie), ale na neplatnosti zmluvy o budúcej (kúpnej) zmluve, z ktorej pohľadávka sťažovateľov vyplýva. Sťažovatelia taktiež tvrdia, že závery krajského súdu sú formalistické a tým v rozpore s materiálnym chápaním právneho poriadku, ako aj to, že napadnuté uznesenie krajského

súdu nemá zákonný podklad. Na podporu svojich tvrdení, najmä vo vzťahu k platnosti zmluvy o budúcej (kúpnej) zmluve, uvádzajú odkazy a citácie na pomerne veľké množstvo súdnych rozhodnutí, a to nie len všeobecných súdov Slovenskej republiky, ale aj Najvyššieho súdu Českej republiky a Ústavného súdu Českej republiky. Sumarizujúc, sťažovatelia vo svojej ústavnej sťažnosti tvrdia, že krajský súd tým, že (1) vec posúdil striktnie formalisticky ústavne neakceptovateľným spôsobom; tým, že (2) neprihliadol na existujúcu judikatúru, ktorá nepodporuje výklad práva podaný krajským súdom; tým, že (3) nedal odpoveď na relevantnú argumentáciu sťažovateľov týkajúcu sa platnosti zmluvy o budúcej zmluve; tým, že (4) nepostupoval v súlade so zákonom, ak opäť len formalisticky vyložil povinnosti uvedené v § 292 až § 295 CSP; tým, že (5) ignoroval autonómiu vôle zmluvných strán pri uzavretí zmluvy o budúcej (kúpnej) zmluve; tým, že (6) dal prednosť výkladu neplatnosti predmetnej zmluvy v prospech výkladu platnosti; tým, že (7) nerešpektoval zásadu *pacta sunt servanda*; tým, že (8) neprihliadol na následne správanie sa sporových strán počas takmer ôsmich rokov od uzavretia zmluvy o budúcej (kúpnej) zmluve; tým, že (9) vydal prekvapujúce uznesenie, pretože nedôvodnosť návrhu videl v dôvodoch, pre ktoré nebol návrh zamietnutý súdom prvej inštancie, a tým, že (10) v konaní nepostupoval eurokonformne pri zohľadnení práv spotrebiteľa, výrazným spôsobom zasiahol do práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, práva na právne vypočutie podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

b) Sťažovatelia sa domáhajú aj vyslovenia porušenia ďalšieho svojho práva, a to konkrétne základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, resp. práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Vo vzťahu k údajnému porušeniu tohto práva uvádzajú, že tým, že krajský súd napadnutým uznesením zasiahol do ich základných práv uvedených v bode 5a) tohto uznesenia, zasiahol aj do ich základného práva vlastniť majetok, resp. práva pokojne užívať svoj majetok. Uvedené odôvodňujú tým, že krajský súd napadnutým uznesením odmietol poskytnúť predbežnú ochranu pohľadávke, ktorej zaplatenia sa sťažovatelia domáhajú v konaní vo veci samej. V tejto súvislosti poukázali na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej aj pohľadávka predstavuje majetok, ktorému sa má (môže) poskytnúť ochrana.

c) Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu sťažovatelia taktiež poukazujú na judikatúru ústavného súdu (konkrétne uvádzajú uznesenia č. k. I. ÚS 83/2012-13 a č. k. I. ÚS 573/2014-13), v zmysle ktorej skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by všeobecným súdom vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné. Argumentujú, že napadnuté uznesenie krajského súdu je skutočne zjavne arbitrárne a vzhľadom na nimi (už) uvedené dôvody ústavne neudržateľné a vážne porušujúce ústavu i dohovor. V rámci svojej argumentácie, súc si vedomí ustálenej judikatúry ústavného súdu týkajúcej sa zdržanlivosti k ústavnému prieskumu rozhodnutí všeobecných súdov, ktorých predmetom je nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia, taktiež poukazujú na skutočnosť, že v danom prípade ide o výnimočnú právnu situáciu, ktorá ústavný súd odôvodňuje posúdiť napadnuté uznesenie krajského súdu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru) a v nadväznosti na to aj porušenie práva vlastníť majetok, resp. práva pokojne užívať svoj majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy, resp. čl. 1 dodatkového protokolu) sťažovateľov napadnutým uznesením, ktorým krajský súd potvrdil tretie uznesenie okresného súdu, ktorým bol návrh sťažovateľov na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia zamietnutý. Keďže sťažnosť smeruje proti porušeniu rôznych základných práv garantovaných ústavou, resp. práv garantovaných dohovorom, ústavný súd sa k ich namietanému porušeniu z dôvodu lepšej prehľadnosti vyjadri postupne.

7. Sťažovatelia vo svojej ústavnej sťažnosti (bod 84) v rámci výpočtu ich základných práv, ktoré mali byť napadnutým uznesením porušené, uvádzajú aj základné právo na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 ústavy) a základné právo každého, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom, ktoré označili skratene ako právo na právne vypočutie (čl. 48 ods. 2 ústavy). Uvedené práva však v petite svojej ústavnej sťažnosti neuvádzajú. Ústavný súd poukazuje na § 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), v zmysle ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania. Z uvedeného vyplýva, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti najmä petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Takto vymedzený rozsah prieskumu ústavného súdu môže byť vo výnimočných okolnostiach modifikovaný (zvyčajne rozšírený) dôvodmi ústavnej sťažnosti (tak ako to *expressis verbis* vyplýva z § 45 zákona o ústavnom súde; pozn.), z ktorých ale musí zrozumiteľne vyplývať nespochybniteľný záujem sťažovateľa podrobiť ústavnoprávnemu prieskumu konkrétne a adresne vymedzené rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah (vymedzený predmetom, subjektom a inými, najmä časovými súvislosťami), na čo musí nevyhnutne vecne nadväzovať aj pregnantná súvzťažná ústavnoprávna argumentácia sťažovateľa. Jedine za kumulatívneho splnenia týchto podmienok je tak potom možné prekročiť petit ústavnej sťažnosti pri rešpektovaní ontologickej podstaty tohto ústavného inštitútu, potierajúc pritom prehnajú ústavnoprávnu solemnitú, ktorej dôsledky by mohli ohroziť materiálnu ochranu sťažovateľových základných práv a slobôd (I. ÚS 514/2020). V nadväznosti na judikatúru (napr. I. ÚS 514/2020) však o taký prípad teraz nešlo. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sústredil pozornosť na argumentáciu sťažovateľov týkajúcu sa práva na spravodlivý proces a práva vlastníť majetok.

III.1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces:

8. Sumarizujúc argumentáciu sťažovateľov, krajský súd ako odvolací súd v napadnutom uznesení, ktorým potvrdil tretie uznesenie okresného súdu, ktorým tento zamietol návrh sťažovateľov na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, sa mal nevysporiadať s ich právnymi argumentmi a s nimi predloženou judikatúrou, čím mal vydať formalistické rozhodnutie v rozpore s materiálnym chápaním právneho poriadku, a to bez právneho základu. Súčasne mal krajský súd v napadnutom

uznesení podľa sťažovateľov prejudikovať meritórny výsledok konania vo veci samej, čiže v spore sťažovateľov so žalovaným o zaplatenie náhrady škody (ušlého zisku) konštatovaním, že zmluva o budúcej (kúpnej) zmluve, o ktorú sťažovatelia svoju pohľadávku opierajú, má byť neplatná. V dôsledku uvedeného majú byť závery napadnutého uznesenia zjavne neodôvodnené, resp. arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné.

9. Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre zdôrazňuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov a že vo veciach patriacich do právomocí všeobecných súdov nie je ani alternatívou či mimoriadnou opravnou inštitúciou (porovnaj napr. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96 alebo I. ÚS 114/2022). Naopak, ústavný súd je podľa čl. 124 ústavy nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým v prvom rade interpretácia a aplikácia zákonov prislúcha. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne (svojvoľné). O arbitrárnosti pri interpretácii a aplikácii zákona všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (porovnaj napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06, IV. ÚS 536/2018 či I. ÚS 114/2022).

10. Ústavný súd v kontexte posudzovanej ústavnej sťažnosti považuje za potrebné pripomenúť, a sťažovatelia sú si toho podľa obsahu ich ústavnej sťažnosti aj vedomí, že zabezpečovacie opatrenie, rovnako ako aj neodkladné opatrenie, s ktorým zdieľa primerane rovnakú procesnú úpravu, predstavuje svojou povahou výnimočné opatrenie. Účel zabezpečovacieho opatrenia vymedzuje § 343 ods. 1 CSP, podľa ktorého zabezpečovacím opatrením môže súd zriadiť záložné právo na veciach, právach alebo iných majetkových hodnotách dlžníka na zabezpečenie peňažnej pohľadávky veriteľa, ak je obava, že exekúcia bude ohrozená. Podmienky na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, jeho dôsledky a spôsob zániku v zmysle § 344 CSP primerane upravujú ustanovenia § 324 a nasl. CSP (ustanovenia o neodkladnom opatrení). Zabezpečovacie opatrenie je jedným zo zabezpečovacích inštitútov civilného procesu, ktorého cieľom je posilnenie postavenia veriteľa, a to zriadením záložného práva na špecifikovaný majetok dlžníka na zabezpečenie jeho pohľadávky, ktorá by mohla byť neskôr judikovaná alebo už bola judikovaná, s cieľom, aby sa zamedzilo alebo zredukovalo možné nebezpečenstvo neuspokojenia pohľadávky veriteľa (*Števček, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. C. H. Beck : Bratislava, 2016. s. 1155*).

11. Ako už bolo uvedené, cieľom zabezpečovacieho opatrenia je eliminovať nepriaznivé následky, ktoré by mohli v priebehu konkrétneho civilného sporového konania nastať. Zabezpečovacím opatrením sa teda má poskytnúť rýchla ochrana porušených alebo ohrozených práv subjektu, ktorý podal návrh na jeho nariadenie. Vzhľadom na zmysel tohto procesného inštitútu sa v konaní a rozhodovaní o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia neuplatňuje princíp kontradiktórnosti a princíp rovnosti strán sporu tak striktne ako v konaní vo veci samej. Všeobecný súd tak nemusí pri zisťovaní rozhodujúcich skutočností dbať na všetky formality, ako

to je pri riadnom procesnom dokazovaní vo veci samej. Naopak, postačuje, ak sa mu osvedčená skutočnosť vzhľadom na všetky okolnosti javí ako nanajvýš pravdepodobná. Uvedené platí tak na úrovni rozhodovania súdu prvej inštancie, ako aj pri rozhodovaní na súde odvolacom (porovnaj napr. III. ÚS 670/2017 alebo III. ÚS 294/2020).

12. Ústavný súd v súvislosti so zabezpečovacím opatrením považuje za potrebné zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti pristupuje k preskúmvaniu ústavných sťažností, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv neodkladným alebo zabezpečovacím opatrením, alebo, naopak, aj zamietnutím ich nariadenia, veľmi zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými tieto nariaďujú neodkladné alebo zabezpečovacie opatrenia, a to nielen preto, že nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, že ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania nezasahuje konečným spôsobom (porovnaj napr. IV. ÚS 82/09, II. ÚS 96/2021). Ústavný súd meritórne posudzuje neodkladné a zabezpečovacie opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o nariadení neodkladného alebo zabezpečovacieho opatrenia pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných a zabezpečovacích opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu. Rovnaká zdržanlivosť platí aj v opačnom prípade, a teda, ak predmetom ústavnej sťažnosti je zamietnutie návrhu na zriadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia (porovnaj napr. I. ÚS 114/2022).

13. O tom, či sú v konkrétnom prípade splnené všetky zákonom vyžadované podmienky na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, tak rozhoduje príslušný všeobecný súd. Pre zabezpečovacie opatrenie, rovnako ako aj pre neodkladné opatrenie je pritom rozhodujúci stav v čase vydania rozhodnutia súdu prvej inštancie (§ 344 v spojení s § 329 ods. 2 CSP), v okolnostiach skúmaného prípadu je teda rozhodujúci stav v čase vydania tretieho uznesenia okresného súdu. Ústavný súd opäť pripomína, že v zásade nie je oprávnený preskúmvávať a posudzovať skutkové a právne závery všeobecného súdu, čiže v zásade nie je oprávnený preskúmvávať a posudzovať ani to, či v okolnostiach skúmaného prípadu boli splnené všetky zákonné podmienky na vyhovenie návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia. To, či boli v posudzovanom prípade splnené všetky podmienky vyžadované zákonom na vydanie zabezpečovacieho opatrenia, vyhodnocuje jedine všeobecný súd.

14. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia (najmä body 7, 8 a 9) je zrejmé, že krajský súd sa oboznámil s tvrdeniami a právnymi argumentmi sťažovateľov uvedenými v ich odvolaní i v ďalšom podaní označenom ako doplnenie odvolania, právne ich vyhodnotil, osobitne v kontexte zákonných podmienok kladných na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, a pri svojom rozhodovaní zobral do úvahy. Obsah odvolania sťažovateľov krajský súd rekapituluje v bodoch 7 a 8, obsah ich podania označeného ako doplnenie odvolania (podanie z 2. septembra 2020) zas rekapituluje v bode 9.

15. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia pripomenul, že zabezpečovacie opatrenie možno nariadiť v konaniach, ktorých predmetom je zaplatenie peňažnej sumy (pohl'adávk) na účel

zabezpečenia majetku pred hrozbou možného zmarenia exekúcie, ktorej predmetom by bolo vymożenie peňažnej pohľadávky (bod 20 napadnutého uznesenia). Dodáva, že základnými predpokladmi na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia je (1) návrh na jeho zriadenie; (2) spôsobilý predmet záložného práva, ktorým môžu byť veci, práva a iné majetkové hodnoty; (3) okolnosť, že zriadenie záložného práva prostredníctvom zabezpečovacieho opatrenia bude zabezpečovať peňažnú pohľadávku a (4) existencia obavy z budúceho marenia exekúcie (bod 21 napadnutého uznesenia). Krajský súd taktiež dodal, že sťažovatelia sa v posudzovanej veci v poradí tretím návrhom domáhali nariadenia zabezpečovacieho opatrenia súdom prvej inštancie. Ako ďalej rekapituluje krajský súd, súd prvej inštancie zamietnutie návrhu sťažovateľov odôvodnil tým, že peňažná pohľadávka nie je judikovaná a v čase rozhodovania o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia ju nepovažoval ani za osvedčenú, ako aj tým, že zriadenie záložného práva vo vzťahu k rozostavanému bytu by nebolo primerané vo vzťahu k uplatnenej pohľadávke. Krajský súd sa zhodol s úvahou súdu prvej inštancie v tom, že v čase jeho rozhodovania o návrhu nepovažoval peňažnú pohľadávku vo výške 146 364,22 eur s príslušenstvom uplatnenú sťažovateľmi za osvedčenú (bod 24 a nasl. napadnutého uznesenia).

16. Krajský súd napokon v rozhodujúcej časti napadnutého uznesenia uzatvára, že sťažovatelia opísanými skutkovými tvrdeniami a predloženými listinnými dôkazmi neosvedčili dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana. Dospel teda k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne a právne správne. K pomerne rozsiahlej argumentácii sťažovateľov týkajúcej sa charakteru ušlého zisku ako majetkovej ujmy spočívajúcej v tom, že nedošlo k nadobudnutiu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré mali byť podľa zmluvy o budúcej (kúpnej) zmluve na sťažovateľov prevedené, krajský súd osobitne neprihliadal z dôvodu, že sťažovatelia skutkovými tvrdeniami a predloženými listinami neosvedčili dôvodnosť a trvanie nároku, ktorého súdnej ochrany sa domáhajú.

17. Ústavný súd je, vychádzajúc z priblíženého obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia, toho názoru, že krajský súd ako všeobecný súd neponechal bez povšimnutia žiadne z relevantných právnych argumentov sťažovateľov, tak ako to vyplýva z ich ústavnej sťažnosti. Vychádzajúc z prezentovaných skutočností, konštatuje, že odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu zodpovedá rozhodnutiu predbežnej povahy, ktorým rozhodnutie o zabezpečovacom opatrení je. Napadnuté uznesenie je vnútorne konzistentné a zrozumiteľné, pričom reaguje na všetky skutočnosti, ktoré sú podstatné pre posúdenie splnenia zákonných predpokladov na vydanie zabezpečovacieho opatrenia. Je vecou všeobecných súdov, aby vyhodnotili splnenie zákonných podmienok na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, pričom do vyhodnotenia dôvodnosti obavy z ohrozenia exekúcie, ktoré je založené primárne na skutkových otázkach, ústavný súd zásadne nie je oprávnený zasahovať alebo právny názor všeobecného súdu nahrádzať svojím uvážením, ak nezistil také závažné výnimočné okolnosti svedčiacie o procesnom excese, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (porovnaj napr. III. ÚS 281/07 či. II. ÚS 35/2022).

18. Ústavný súd v nadväznosti na námietky sťažovateľov týkajúcich sa vysporiadania sa s ich právnymi argumentmi zo strany krajského súdu taktiež pripomína, že skutočnosť, že sa všeobecný súd výslovne nevyjadril k úplne všetkým tvrdeniam sťažovateľa, nemožno automaticky stotožňovať s arbitrárnosťou rozhodnutia a tým s neústavným konaním všeobecného súdu. Ako ústavný súd už v minulosti opakovane uviedol, súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne

a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, či už súdu prvej inštancie alebo odvolacieho súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (porovnaj napr. III. ÚS 209/04 či IV. ÚS 449/2015). Podobne pristupuje k interpretácii čl. 6 ods. 1 dohovoru aj ESLP, keď zdôrazňuje, že citované ustanovenie nemožno chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže rôzniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru splnil, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná v odôvodnení rozhodnutia odpoveď (porovnaj napr. Ruiz Torija proti Španielsku, rozsudok z 9. 12. 1994, č. 18390/91; Georgiadis proti Grécku, rozsudok z 29. 5. 1997, č. 21522/93 či Higgins proti Francúzsku, rozsudok z 19. 2. 1998, č. 20124/92).

19. V súvislosti s kvalitatívnou stránkou odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu ústavný súd musí taktiež poukázať na platnú právnu úpravu, ktorá na odôvodnenie súdneho rozhodnutia vydaného vo forme uznesenia nekladie rovnako vysoké nároky ako v prípade, pokiaľ ide o rozhodnutie vydané vo forme rozsudku. Uznesenie totiž predstavuje jednoduchšiu procesnú formu rozhodovania všeobecných súdov a v zmysle § 236 CSP v jeho prípade postačuje stručné odôvodnenie. Ústavný súd na túto skutočnosť vo svojej judikatúre opakovane poukazuje (porovnaj napr. I. ÚS 236/2019, I. ÚS 238/2019 či I. ÚS 114/2022).

20. Podstatná časť námietok sťažovateľov uplatnených v ich ústavnej sťažnosti smeruje (aj) ku skutočnosti, že krajský súd mal v napadnutom uznesení prejedikovať meritórny výsledok konania vo veci samej týkajúcej sa sporu sťažovateľov so žalovaným o zaplatenie náhrady škody (ušlého zisku), a to konštatovaním, že zmluva o budúcej (kúpnej) zmluve, o ktorú sťažovatelia svoju pohľadávku opierajú, má byť neplatná. Na podporu právneho názoru, že predmetná zmluva je, naopak, platná, sťažovatelia uvádzajú odkazy a citácie na pomerne veľké množstvo súdnych rozhodnutí. Ústavný súd sa však s takou interpretáciou napadnutého uznesenia sťažovateľmi, ktorá by smerovala k záveru o prejedikovaní meritórneho výsledku konania, nestotožnil. Ústavný súd upozorňuje na skutočnosť, že krajský súd v napadnutom uznesení len predostiera úvahy o tom, že podstatnou skutočnosťou, ktorú bude musieť v konaní o veci samej súd prvej inštancie posúdiť, je právna otázka, či sa žalovaný neplnením zo zmluvy o budúcej (kúpnej) zmluve dopustil porušenia záväzku z tejto zmluvy, alebo či v dôsledku možnej absolútnej neplatnosti dotknutej zmluvy žalovanému žiadny záväzok voči sťažovateľom ani nevznikol (najmä bod 32 napadnutého uznesenia). Načrtnuté úvahy krajský súd prezentuje najmä v nadväznosti na vyjadrenie žalovaného, ktorý v ňom okrem tvrdenia, že sťažovatelia neosvedčili dôvodnosť a trvanie peňažného nároku, ktorému by sa v konaní mala poskytnúť ochrana, poukázal aj na možnú absolútnu neplatnosť predmetnej zmluvy (bod 10 napadnutého uznesenia). Samotný krajský súd v napadnutom uznesení zdôrazňuje, že dočasnou úpravou, o ktorej rozhodoval, sa neprejedikujú práva a povinnosti sporových strán a že obsahom dočasnej úpravy v neskoršom konaní súd nie je viazaný a môže rozhodnúť inak (bod 22 napadnutého uznesenia).

21. Pozornosti ústavného súdu taktiež neunikla skutočnosť, že návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, ktorého zamietnutie bolo napadnutým uznesením potvrdené, predstavoval v pomerne krátkom čase už tretí návrh sťažovateľov v rovnakej veci. Aj oba predchádzajúce návrhy boli súdom prvej inštancie zamietnuté. Navyše, sťažovatelia proti prvým dvom rozhodnutiam súdu prvej inštancie nepodali opravný prostriedok (odvolanie). Toto svoje právo využili až vo vzťahu k tretiemu uzneseniu okresného súdu. Ako už ústavný súd v tomto uznesení uviedol, ústavný súd nepredstavuje súčasť sústavy všeobecných súdov. Ochrana, ktorú poskytuje, má v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy len subsidiárny charakter. Skutočnosť, že o návrhu sťažovateľov na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia rozhodovali všeobecné súdy až tri razy, pričom v dvoch prípadoch nebolo rozhodnutie súdu prvej inštancie zo strany sťažovateľov vôbec napadnuté opravným prostriedkom a v treťom prípade bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdené odvolacím súdom, umožňuje racionálny záver o tom, že v konaniach pred všeobecnými súdmi bolo rozhodované v súlade so zákonom a boli v nich zachované garancie ústavných princípov práva na spravodlivý proces.

22. Z obsahu a systematiky ustanovení zákona o ústavnom súde vyplýva, že ústavný súd má pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania posúdiť aj to, či tento návrh, v intenciách skúmaného prípadu ústavná sťažnosť podľa čl. 127 ústavy, nie je zjavne neopodstatnený. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to najmä pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom, porušenie ktorých sa namietalo. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať takú ústavnú sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porovnaj napr. I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07 či I. ÚS 114/2022).

23. S prihliadnutím na priblíženú konštantnú judikatúru ústavného súdu a na základe uvedených zistení týkajúcich sa napadnutého uznesenia krajského súdu (najmä body 14, 15 a 16 tohto uznesenia) ústavnému súdu neostávalo iné iba konštatovať, že medzi napadnutým uznesením a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Napadnuté uznesenie totiž nepredstavuje výsledok takej interpretácie a aplikácie zákona, ktorá by sa od znenia príslušných ustanovení odchyľila natoľko, aby tým došlo k popretiu ich významu a účelu. Napadnutému uzneseniu rovnako nemožno vyčítať ani to, že by vo svojom odôvodnení dostatočne neobjasnilo skutkový a právny základ, ktorý krajský súd viedol k výroku napadnutého uznesenia. Ústavný súd má preto za to, že napadnuté uznesenie nemožno považovať za zjavne neodôvodnené, resp. arbitrárne, a preto ani za z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné. Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru dodáva, že aj v prípade, pokiaľ by citované ustanovenie bolo na skúmaný prípad aplikovateľné, nebolo by, z rovnakých dôvodov ako sú tie uvedené vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, porušené. Na základe uvedeného ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie práva na spravodlivý proces ako zjavne neopodstatnenú odmietol.

III.2. K namietanému porušeniu práva vlastníť majetok:

24. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok, resp. práva na pokojné užívanie svojho majetku (čl. 20 ods. 1 ústavy, resp. čl. 1 dodatkového protokolu) je potrebné uviesť, že z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia namietajú porušenie tohto práva v spojení alebo v nadväznosti na namietané porušenie práva na spravodlivý proces. Sťažovatelia však vo svojej ústavnej sťažnosti okrem tvrdenia, že potvrdením tretieho uznesenia okresného súdu o zamietnutí návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia došlo k odmietnutiu poskytnutia predbežnej ochrany ich pohľadávky, neuviedli žiadne konkrétne argumenty osobitne odôvodňujúce ich tvrdenie o tom, že krajský súd napadnutým uznesením porušil ich právo vlastníť majetok. Ústavný súd preto námietky sťažovateľov vo vzťahu k porušeniu práva vlastníť majetok vzhľadom na svoje závery týkajúce sa čl. 46 ods. 1 ústavy (časť III.1. tohto uznesenia) tiež musel vyhodnotiť ako nerelevantné a zakladajúce dôvod na odmietnutie sťažnosti pre zjavnú neopodstatnenosť, a to aj v prípade, pokiaľ by napadnutým uznesením vôbec mohlo dôjsť k porušeniu práva vlastníť majetok.

III.3. Záver:

25. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením a obsahom základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z dohovoru a dodatkového protokolu, ktoré mali byť napadnutým uznesením porušené, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavnú sťažnosť sťažovateľov ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol. Dodáva, že keďže sťažovatelia vo svojej ústavnej sťažnosti neuviedli žiadne osobitné dôvody, pre ktoré malo dôjsť k porušeniu ich práva vlastníť majetok, bolo by možné ústavnú sťažnosť odmietnuť aj z dôvodu, že táto nemá všetky náležitosti ustanovené zákonom [§ 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde].

26. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 19. mája 2022

Miloš Maďar
predseda senátu